Gemeente Moerdijk

Managementletter 2024

MOERDIJK

Flynth

VERTROUWELIJK
Aan het college
van de gemeente Moerdijk
Postbus 4
4760 AA ZEVENBERGEN

Papendorpseweg 75-79
3528 BJ UTRECHT
telefoon (088) 236 7000
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk	behandeld door	datum
661077193/JS/0084	J. Smit RA	27 januari 2025

onderwerp
Managementletter 2024

Geachte leden van het college,

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2024 hebben wij in december de interim-controle voor uw gemeente uitgevoerd. Deze tussentijdse controle is gericht op onderwerpen die van belang zijn voor een goede en betrouwbare jaarverslaggeving. Naar aanleiding van deze interim-controle informeren wij u in deze managementletter over onze belangrijkste bevindingen.

Wij vertrouwen erop met deze rapportage een zinvolle bijdrage te leveren aan het (verder) verbeteren van de interne beheersing van het planning & controle-instrumentarium binnen de gemeente Moerdijk.

In deze managementletter hanteren wij de volgende indeling:
1. Introductie
2. Samenvatting
3. Algeheel beeld interne beheersing
4. Bevindingen interim-controle 2024
5. IT-omgeving
6. Aandachtspunten jaarrekening controle
7. Actuele ontwikkelingen

Wij willen de organisatie bedanken voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jelle Smit

J. Smit RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

1. Introductie

Flynth

1. Introductie

In het kader van de door uw gemeente verstrekte opdracht tot de controle van de jaarrekening 2024 brengen wij u verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Het doel van de rapportage is u in staat te stellen om maatregelen te nemen, zodat uw interne beheersing kan verbeteren en de betrouwbaarheid van de financiële informatie te borgen en/of te optimaliseren. Wij richten ons bij de interim-controle voornamelijk op de opzet, het bestaan en de werking van het stelsel van administratieve organisatie en de maatregelen van de interne beheersing.

Onze interim-controle kijkt niet verder dan de noodzakelijke elementen voor de jaarrekening 2024. Daarbij beoordelen wij voornamelijk de opgenomen maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing binnen de belangrijkste processen, die zijn gericht op het waarborgen van een betrouwbare informatievoorziening zowel binnen uw gemeente als naar buiten toe aan derden.

Wij beseffen ons dat onze managementletter in beginsel positief-kritisch is. Wij rapporteren enkel over de eventuele leemten of mogelijkheden ter verbetering van de financiële en administratieve processen, de administratieve organisatie daarvan en daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Wij geven in onze managementletter aan hoe de administratieve organisatie en interne beheersing kan verbeteren. Wij lichten u graag onze zienswijze op de beheersmaatregelen in relatie tot de aanbevelingen en adviezen toe. Wij hebben onze adviezen, voor zover niet direct verbonden aan een bevinding, genummerd zodat de opvolging eenvoudig is bij te houden door de organisatie.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2024 van de gemeente Moerdijk en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw gemeente. De rapportage is beperkt tot de punten die voortvloeien uit onze reguliere werkzaamheden. In onze controleverklaring gaan wij in op de uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot frauderisico's.

Deze managementletter hebben wij op 27 januari 2025 besproken met de portefeuillehouder financiën en een ambtelijke afvaardiging.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

2. Samenvatting

Flynth

2. Samenvatting

Algemeen

Wij hebben de organisatie ervaren als een professioneel kritische organisatie. Hiermee bedoelen wij dat is nagedacht over de inrichting van de organisatie alsmede op welke gebieden er stappen gezet worden in de ontwikkeling van de organisatie.

Risico's worden, voor zover wij hebben kunnen vaststellen, tijdig onderkend en adequaat geadresseerd. De bevindingen die wij hebben gedaan in deze managementletter dienen te worden gezien als aanbevelingen om de interne beheersing verder door te ontwikkelen. De bevindingen die wij hebben gedaan hoeven met een adequate opvolging geen impact te hebben op de strekking van onze controleverklaring. Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de onvervangbare interne beheersing.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

- Alle materiële stromen (zowel balans als baten/ lasten) zijn betrokken in de verbijzonderde interne controle. Materiële stromen zijn op basis van de audit file bepaald.
- De nieuwe Kadernota Rechtmatigheid is gepubliceerd. Hierin staan diverse aandachtspunten die opgevolgd dienen te worden.
- Het nieuwe verantwoordingsmodel van de WNT is beschikbaar. Wij gaan er vanuit dat deze 1 op 1 terug komt in de jaarrekening 2024.
- Start tijdig met de voorbereiding van de SiSa-verantwoording.

Rechtmatigheidsverantwoording

De gemeente Moerdijk heeft in 2023 de rechtmatigheids-verantwoording geïmplementeerd. Ook in 2024 zal de rechtmatigheidsverantwoording van het college aan de raad grotendeels gebaseerd zijn op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VIC) in samenspel met team financiën.

Wij constateren dat de VIC haar werkzaamheden verricht op basis van een intern controleplan. De werkzaamheden en de risico-inschatting die daaraan ten grondslag liggen zijn op voorhand afgestemd. Evenals voorgaand jaar constateren wij dat de VIC voldoende in staat is om te komen tot de juiste werkzaamheden om de rechtmatigheid van het handelen van de organisatie te beoordelen. Wij zien daarmee de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording met vertrouwen tegemoet.

Onlangs is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 gepubliceerd door de commissie BBV. Hierin is onder meer nadere duiding gegeven aan het begrip begrotingsrechtmatigheid. Het is van belang dat de gemeente Moerdijk haar toepasselijke verordeningen in lijn brengt met deze nieuwe kadernota.

Actuele ontwikkelingen

- Het aangepaste Besluit BBV en BADO worden op korte termijn verwacht. De aanpassingen zullen waarschijnlijk alleen betrekking hebben op de verplichte invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Het is van belang deze besluiten nauwgezet te volgen.
- De nieuwe Europese Network and Information Security richtlijn (NIS2) zal medio 2025 worden omgezet in de nationale Cyberbeveiligingswet.
- Vanaf 1 juli 2024, met een implementatieperiode van zes maanden, moeten ontheemde Oekraïners onder voorwaarden een eigen bijdrage betalen aan hun opvang in een gemeente.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

3. Algeheel beeld interne beheersing

Flynth

3. Algeheel beeld interne beheersing

Proces	Status 2024	Status 2023
Financial reporting (P&C Cyclus)	●	●
Memoriaalboekingen	●	●
Inkopen en aanbesteden	▬	▬
Betalingen	▬	▬
Treasury	●	●
Personeel en salarisadministratie	●	●
Omgevingsvergunningen	●	●
Subsidieverstrekkingen	●	●
Verhuur en pachten	●	●
Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)	●	●
Jeugdhulp	●	●
Uitkeringen	●	●
Grondexploitatie	●	●
Belastingen en heffingen	●	●

Toelichting

Wij hebben in bovenstaand overzicht aangegeven wat de kwaliteit van het primaire proces is. Oranje wil zeggen dat niet alle risico's zichtbaar in het proces worden afgedekt. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat een controle onvoldoende zichtbaar is of omdat het een bewuste keuze is om een bepaald risico te accepteren, omdat het bijvoorbeeld te veel inspanning kost om het risico in het proces zelf te mitigeren. Slot- en sluitstuk van de controle van de gemeente is de verbijzonderde interne controle (VIC). De VIC stelt achteraf gegevensgericht vast of transacties op een juiste manier tot stand zijn gekomen en zijn verwerkt in de administratie. Op basis van de huidige informatie hebben wij dan ook geen indicatie dat de bevindingen van invloed hoeven te zijn op het oordeel bij de jaarrekening.

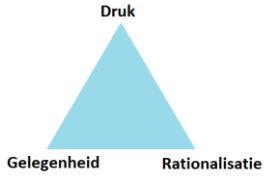
Gemeente Moerdijk beschikt over een verbijzonderde interen controle (VIC) welke gegevensgericht vaststelt dat transacties getrouw en rechtmatig tot stand zijn gekomen. Deze gegevensgerichte aanpak is in lijn met wat wij zien bij andere gemeenten.

Status agenda	
●	De inrichting van het proces is zodanig dat een (deels)systeem gerichte controle mogelijk is. De systeem gerichte controle is alleen mogelijk wanneer proces opzet is beschreven waardoor sprake is van een uniforme werkwijze, de IT passende maatregelen heeft, toereikende en zichtbare interne beheersing en de VIC de werking heeft vastgesteld.
▬	De inrichting van het proces voldoet gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen.
▲	De inrichting van het proces voldoet niet en geeft wezenlijk aanvullende risico's voor de jaarrekeningcontrole.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

3. Algeheel beeld interne beheersing

Het doel van onze jaarrekeningcontrole is het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Aan de jaarrekening liggen processen ten grondslag die we hebben beoordeeld bij de interim-controle. We willen u ook graag informeren over het proces overstijgende beeld dat we hebben verkregen tijdens de uitvoeringen van onze werkzaamheden en de voor u relevante onderwerpen hieruit.

Onderdeel	Toelichting
Risicoanalyse	Wij hebben de organisatie ervaren als een professioneel kritische organisatie. Hiermee bedoelen wij dat is nagedacht over de inrichting van de organisatie alsmede op welke gebieden er stappen gezet worden in de ontwikkeling van de organisatie. Risico's worden, voor zover wij hebben kunnen vaststellen, tijdig onderkend en adequaat geadresseerd. De bevindingen die wij hebben gedaan in deze managementletter dienen te worden gezien als aanbevelingen om de interne beheersing verder door te ontwikkelen. De bevindingen die wij hebben gedaan hoeven met een adequate opvolging geen impact te hebben op de strekking van onze controleverklaring. Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de onvervangbare interne beheersing. Met name als gevolg van deze bevindingen, alsmede de zichtbaarheid van de uitgevoerde controles en de inrichting van de geautomatiseerde omgeving, kunnen wij nog niet op de beheersmaatregelen steunen, wat betekent dat de controle (zowel door ons als door uw verbijzonderde interne controle), net als voorgaand jaar, gegevensgericht zal worden ingestoken. De gemeente heeft een uitgebreide frauderisicoanalyse opgesteld. Deze kan nog aan kwaliteit winnen door per risico de fraudedriehoek te hanteren. De fraudedriehoek kent de elementen gelegenheid, rationalisatie en druk. Wij hebben vastgesteld dat de risicoanalyse jaarlijks wordt geactualiseerd. Onderdeel en input voor deze jaarlijkse actualisatie zijn de integriteitsgesprekken die worden gevoerd binnen de organisatie. Wij onderkennen dat deze gesprekken een waardevol zijn om als organisatie een breed draagvlak te creëren wat fraude is en welke risico's er spelen.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

3. Algeheel beeld interne beheersing

Onderdeel	Toelichting
Rechtmatigheids-verantwoording & Verbijzonderde Interne controle (VIC)	De gemeente Moerdijk heeft in voorgaande jaren de rechtmatigheids-verantwoording geïmplementeerd. Ook in 2024 zal de rechtmatigheids-verantwoording van het college aan de raad grotendeels gebaseerd zijn op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VIC). Wij constateren dat de VIC haar werkzaamheden verricht op basis van een intern controleplan. De werkzaamheden die in dit plan zijn opgenomen zijn bepaald op basis van een risico inschatting vooraf, waarbij de kaders van de rechtmatigheidsverantwoording een belangrijk aspect zijn. In samenspel met team financiën wordt er voor gezorgd dat de van belang zijnde aspecten voor de rechtmatigheidsverantwoording worden betrokken in de controle. Evenals voorgaand jaar constateren wij dat de organisatie voldoende in staat is om te komen tot de juiste werkzaamheden om de rechtmatigheid van het handelen van de organisatie vast te stellen. Wij zien daarmee de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording door de gemeente Moerdijk ook in 2024 met vertrouwen tegemoet.
Procesbeschrijvingen	De gemeente beschikt nog niet voor alle processen over (actuele) procesbeschrijvingen. De gemeente heeft een plan van aanpak opgesteld, waarbij zij jaarlijks enkele processen beschrijven. In dit plan van aanpak is rekening gehouden met een prioritering, waarbij de belangrijkste processen al eerst zullen worden beschreven. Bij het beschrijven van de processen zullen tevens de risico's in het proces alsmede de interne beheersingsmaatregelen worden beschreven. Een vervolgstap is het door de VIC toetsen van de onderkende interne beheersingsmaatregelen in de processen.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

4. Bevindingen interim-controle 2024

4. Bevindingen interim-controle

In de hieronder opgenomen tabel geven wij op inzicht in de bevindingen van onze interim-controle 2024, inclusief de status van bevindingen uit voorgaande controles.

#	Bevinding	Impact	Risico en aanbeveling
1.	*WMO prestatielevering*		**Constatering**: Op basis van de uitgevoerde lijncontrole hebben wij vastgesteld dat de vastlegging van de prestatielevering op punten kan worden aangescherpt. **Risico**: Werkzaamheden zijn onvoldoende vastgelegd waardoor achteraf niet voldoende zekerheid wordt verkregen op basis van de uitgevoerde werkzaamheden wat kan leiden tot een onzekerheid over de prestatielevering. **Aanbeveling**: Leg de werkzaamheden met voldoende diepgang vast door te beargumenteren hoe tot de conclusie is gekomen. De VIC heeft een belangrijke rol om dit gedurende het jaar vast te stellen. **Aanvullende werkzaamheden jaarrekening 2024**: De gemeente heeft een “sluitende” controleaanpak voor het vaststellen van de prestatielevering. Dit is reeds onderdeel van de jaarrekeningcontrole.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Bevindingen uit voorgaande controles

In de hieronder opgenomen tabel geven wij op het niveau van de individuele bevindingen uit voorgaande controles inzicht in de opvolging in boekjaar 2024.

#	Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
1.	*Betalingen* Geen zichtbare controle op SHA-code		**Risico:** De SHA-code is een controletotaal getal van een betaalbestand. Wanneer deze code van het goedgekeurde betaalbestand gelijk is aan de SHA-code van het daadwerkelijk ingelezen bestand in de bankapplicatie, is gecontroleerd dat er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden tussen goedkeuring en betaling. De controle op deze aansluiting is echter niet zichtbaar en daarmee niet zeker vastgesteld dat er geen wijziging heeft plaatsgevonden. **Aanbeveling:** Het advies om de interne controle op de SHA-code (controlegetal betaallijst) aan te scherpen door deze zichtbaar vast te leggen. **Status 2024: Deels opgevolgd** Om te komen tot een zichtbare én automatische controle van de SHA-code heeft de gemeente gekozen voor de implementatie van Savespend. Dit vereist een upgrade van de financiële applicatie Financials. De implementatie vindt naar verwachting in Q1 of Q2 2025 plaats. Na implementatie van Savespend zal de gemeente nagaan in hoeverre de risico's binnen het betalingsproces tot een aanvaardbaar niveau zijn teruggebracht. **Werkzaamheden jaarrekening:** Conform het IC-plan zal een steekproef plaatsvinden op de betalingen waarbij wordt vastgesteld dat betalingen rechtmatig hebben plaatsgevonden (juiste bankrekeningnummer en juiste bedrag).
2.	*Subsidies* Subsidievaststellingstermijn is overschreden		**Risico**: Vaststellingsbesluiten vinden niet binnen de termijn conform de subsidieverordening plaats. **Aanbeveling**: Wij onderschrijven de aanbeveling van de VIC en we adviseren u toe te zien op de naleving hiervan. **Status 2024: Deels opgevolgd** Het college heeft op 11 juni jl. het plan van aanpak vastgesteld met acht deelprojecten. De verschillende deelprojecten zijn geprioriteerd en grotendeels belegd. Er is een coördinator aangewezen om de voortgang van het geheel aan te jagen en te bewaken. De deelprojecten die nog in 2024 (verder) zullen worden opgepakt zijn: 1. Het aanstellen van een centraal aanspreekpunt. 2. Juridisch kader evenementensubsidies en subsidies professionele instellingen. 3. Processen subsidieverlening REO en subsidie VVE Jeugd. 4. Borgingsplan procesgericht werken. 5. Op elkaar afstemmen van de subsidieverleningsoverzichten procesgericht werken en rechtmatigheid. 6. Verbeteren inrichting financiële systeem t.b.v. volledig inzicht in uitgaande subsidiestromen. **Werkzaamheden jaarrekening:** Conform het IC-plan zal een steekproef plaatsvinden op de vaststellingen waarbij gecontroleerd wordt of voldaan is aan de eisen in de verordening.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Bevindingen uit voorgaande controles

#	Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
3.	*WMO* Toetsen van afgegeven beschikking voldoet niet aan 4-ogenprincipe		**Risico:** Ter voorkoming van een onterechte/onrechtmatige toekenning van een voorziening, vindt bij het toekennen een inhoudelijke beoordeling plaats door een terzake deskundige consulent, die uiteindelijk besluit tot de beschikking. Ter waarborg van een terechte toekenning is een 4-ogenprincipe in het proces opgenomen. De gemeente Moerdijk heeft gekozen voor een sluitende aanpak waarbij door de 1e lijn achteraf het 4-ogenprincipe wordt vastgesteld middels een steekproef van 5% (en bij bevindingen opschalend naar 10%). Wij vernamen dat een controle vooraf op de beschikkingen door een 2e consulent niet haalbaar en te kostbaar is. Wat mogelijk wel haalbaar is, is de controle vooraf door een teammanager. Een dergelijke controle is naar verwachting minder inhoudelijk / diepgaand, maar kan wel voor alle toekenningen worden toegepast. **Aanbeveling:** Wij geven u in overweging om het 4-ogenprincipe / functiescheiding vooraf op de beschikkingen te laten plaatsvinden door de teammanager. Wij begrijpen dat deze alternatieve controle voor- en nadelen heeft ten opzichte van de huidige aanpak. Wij adviseren de voor- en nadelen tegen elkaar af te wegen en te bepalen welke controle de beste lijkt. **Status 2024:** Uit de geleverde documentatie blijkt dat de bevinding nog opgevolgd dient te worden. **Werkzaamheden jaarrekening:** Voor de populatie waarbij de beschikking geen 4-ogenprincipe is gehanteerd wordt een steekproef met een verhoogd risico uitgevoerd. Hierbij wordt zichtbaar vastgesteld dat de toekenning rechtmatig is verstrekt.
4.	*Inkopen* 2021		**Bevinding:** Investeer in het op peil brengen en houden van de kennis van medewerkers t.a.v. het vastleggen van prestatielevering. **Status 2024: Opgevolgd** De training basisbeginselen inkoop en aanbesteding is opgenomen in de onboardingstool. Voor de collega's die regelmatig inkopen is een verdiepende training in de Moerdijkacademie opgenomen. Om te borgen dat alle collega's de benodigde trainingen voor het uitoefenen van hun functie volgen (zoals de inkooptraining) zijn voor verschillende functiegroepen leerpaden ontwikkeld. Deze leerpaden bevatten de verplichte en optionele trainingen voor de doelgroep. De doelgroep kan zien welke trainingen verplicht zijn en welke optioneel. In het leerpad zien zij ook terug binnen welke termijn zij de trainingen moeten volgen. Ook de teammanager kan op deze manier de voortgang op het leerpad van de medewerker bewaken. Vanzelfsprekend is de inkooptraining voor collega's die met inkoop te maken hebben of krijgen een verplicht onderdeel. Met voorgaande wordt de aanbeveling als afgerond beschouwd. **Werkzaamheden jaarrekening:** Geen impact op de jaarrekeningcontrole.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Bevindingen uit voorgaande controles

#	Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
5.	*IT* 2021		**Bevinding:** Aandacht voor het verder verbeteren en professionaliseren van de categorieën vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). **Status 2024: Opgevolgd** De aanbeveling is succesvol geïntegreerd in het programma Samenwerken op de I, specifiek binnen het project Regionaal informatiebeveiligingsbeleid en uitvoering. Een gestructureerde aanpak met de focus op de vier pijlers (Security architectuur, herziening van digitale toegang, vergroten van digitale weerbaarheid, en compliance aan normen en wetgeving), is formeel vastgesteld binnen de stuurgroep van de I-samenwerking. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de professionalisering en verbetering van de informatiebeveiligingscategorieën, zoals vereist door de BIO en NIS2. **Werkzaamheden jaarrekening:** Geen impact op de jaarrekeningcontrole.
6.	Systeembeheer 2020		**Bevinding:** Onduidelijkheid over de rol van systeembeheer met ICT West-Brabant West. **Status 2024: Opgevolgd** Door ICTWBW is een Diensten Catalogus opgesteld. Deze vormt samen met het SLA-document de basis voor de gemaakte afspraken m.b.t. systeembeheer en de regie. ICT-WBW levert maandelijks een servicelevel rapportage. Deze rapportage geeft inzicht in de naleving van de afspraken en dient als basis voor de verantwoording. **Werkzaamheden jaarrekening:** Geen impact op de jaarrekeningcontrole.
7.	*Applicatiebeheer* 2020		**Bevinding:** Actualisatie procedure “Toegangsverlening Informatiesystemen”. **Status 2024: Deels opgevolgd** Het beleid IB samenwerking oplevering is eind Q3 2024 goedgekeurd. En vanuit hier zullen procedures per (kern)applicatie i.s.m. functioneel beheerder worden opgesteld. **Werkzaamheden jaarrekening:** Geen impact op de jaarrekeningcontrole.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Bevindingen uit voorgaande controles

#	Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
8.	*Salarissen* 2020		**Bevinding:** Richt het salarisproces zo in dat mutaties van salarissen na aanbieding voor controle niet ongegrond/ongeoorloofd kunnen worden doorgevoerd. **Status 2024: Deels opgevolgd** In 2024 heeft er een aanbesteding plaatsgevonden van een nieuw salarissysteem welke in 2025 wordt geïmplementeerd. Hierbij zal worden vastgesteld of de opvolging technisch mogelijk is. **Werkzaamheden jaarrekening:** Conform het IC-plan zal een steekproef plaatsvinden op salarismutaties om vast te stellen dat er geen ongegronde of ongeoorloofde betalingen hebben plaatsgevonden.
9.	Financiële administratie 2020		**Bevinding:** Breng alle relevante processen in kaart o.b.v. financiële stromen zoals verwerkt in de financiële administratie en voer een risicoanalyse op basis van alle financiële stromen. **Status 2024: Deels opgevolgd** Met het vormen van de auditfile voor de jaarrekening 2023 zijn de financiële stromen in beeld gebracht. In de planning- en controlcyclus en met de controles vanuit Concern Control, zal dit een instrument zijn om de controles te kunnen doen. In 2024 zal een verdere borging worden gerealiseerd om tijdens de interim- en de jaarrekeningcontrole op de auditfile te kunnen steunen. **Werkzaamheden jaarrekening:** Wij ontvangen in voorbereiding op de jaarrekeningcontrole 2024 een audit file waarbij alle kostenplaatsen en kostensoorten zijn gekoppeld aan een jaarrekeningpost of –stroom.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Bevindingen uit voorgaande controles

#	Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
10.	*Inkopen en betalen 2020*		**Bevinding:** De gezamenlijke verantwoordelijkheid tot uitdrukking brengen in een gezamenlijke sturing door middel van een periodieke agendering (juni en december) van de inrichting en uitvoering van het inkoop- en betalingsproces op basis van informatie aangeleverd door het team FJI. **Status 2024: Niet opgevolgd** Maakt onderdeel uit van het plan van aanpak inkoop dat begin 2025 wordt opgesteld. De uitvoering van het plan van aanpak zal vervolgens periodiek worden getoetst. **Werkzaamheden jaarrekening:** Geen impact op de jaarrekeningcontrole.

Bevinding	Impact	Stand van zaken follow-up en conclusie
Hoog		Bevinding is van groot belang voor de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing, waarbij een risico aanwezig is dat hierdoor de jaarrekening een afwijking van materieel belang kan bevatten of de organisatie kwetsbaar is voor fraude.
Midden		Bevinding is van belang voor de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing, waarbij een risico aanwezig is dat hierdoor de jaarrekening een afwijking van materieel belang kan bevatten.
Laag		De opzet en het bestaan van de administratieve organisatie en interne beheersing is op orde. Met opvolging van deze bevinding kan de kwaliteit van de AO/IB nog verder worden vergroot en kunnen efficiencyslagen worden behaald.
Afgerond		De bevinding is afgerond.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

5. IT-omgeving

Flynth

5. IT-omgeving

Tijdens de uitvoering van de interim-controle beoordelen we de IT-omgeving in relatie tot de jaarrekening. De inzichten die wij verworven hebben uit de IT-omgeving in het kader van de jaarrekening controle willen we graag met u delen.

IT omgeving
In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij een oordeel gevormd over de beheersing van uw IT-omgeving. Onze nadruk ligt hierbij op de betrouwbaarheid en continuïteit van uw IT-systemen. Op basis van de open en constructieve gesprekken die wij hebben gehad en de informatie die wij hebben ontvangen, hebben wij de algemene indruk opgedaan dat gemeente Moerdijk het belang inziet van een adequate risicobeheersing. Een voorbeeld hiervan is de actieve samenwerking met andere gemeenten op het gebied van informatiebeveiliging. Diverse projecten zijn gedefinieerd en onder handen om de IT-volwassenheid naar een hoger niveau te brengen.

Onze observaties hebben wij hieronder opgenomen, aangevuld met een overzicht van detailbevindingen. Wanneer een bevinding in een eerder boekjaar al gerapporteerd is, hebben wij deze voorzien van een statusupdate. Voor de leesbaarheid hebben wij een aantal bevindingen van vorig jaar gebundeld.

Actieve samenwerking binnen de regio West-Brabant op het gebied van informatiebeveiliging
Er vindt actieve samenwerking plaats tussen de aan ICT WBW deelnemende gemeenten in de regio op het gebied van informatievoorziening. Onderdeel hiervan is het samen optrekken ten aanzien van informatiebeveiliging. Hiertoe is een gezamenlijke projectorganisatie opgezet en het projectplan is uitgewerkt in een gedegen plan van aanpak. Wij zien het als een goede ontwikkeling om capaciteit en kennis te bundelen en een gezamenlijke richting te kiezen. Als verbeterpunt hebben wij opgemerkt dat er in het plan van aanpak niet specifiek is ingegaan op voortgangsrapportages. Gezien de omvang en complexiteit van de activiteiten in combinatie met de gekoppelde tijdslijnen raden wij u aan om een periodieke voortgangsrapportage te maken en door middel van een vast format beschikbaar te stellen aan de stuurgroep. Naast voortgang en mijlpalen, verdient het de aanbeveling om in deze rapportages aandacht te besteden aan eventuele knelpunten, (project)risico's, kwaliteitsbewaking en besluitvorming.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

IT-omgeving

Logische toegangsbeveiliging en autorisatiebeheer nog niet op vereiste niveau
We hebben begrepen en gezien dat er stappen worden gezet om meer grip te krijgen op de toegang tot data en applicaties. Een voorbeeld hiervan is het dashboard wat in ontwikkeling is om de autorisaties in ZorgNed te monitoren. De ambitie is om dit dashboard ook toe te passen op andere kernapplicaties. Verder zien we dat de voortgang vooral nog beperkt is tot beleid waardoor wij in de uitvoering diverse tekortkomingen hebben geconstateerd. Wij raden gemeente Moerdijk aan om prioriteit te geven aan het opstellen van autorisatiematrices (blauwdruk van wie wat mag) voor kritische systemen en periodiek reviews uit te voeren op toegewezen autorisaties volgens een vast format. Aanvullend raden wij gemeente Moerdijk aan om hierbij extra aandacht te besteden aan accounts met uitgebreide rechten, generieke accounts en niet toegestane combinaties van toegangsrechten.

Aantoonbare volwassenheid van kritieke serviceorganisaties van belang voor een veilige keten
Gemeente Moerdijk maakt gebruik van serviceorganisaties om bepaalde activiteiten uit te besteden. Een voorbeeld hiervan is de gemeenschappelijke regeling ICTWBW. Het is van belang dat gemeente Moerdijk waarborgt dat de interne beheersing van (kritieke) leveranciers aantoonbaar in lijn is met (of hoger is dan) het volwassenheidsniveau of de ambitie van de eigen organisatie. Momenteel is dit nog onvoldoende geborgd. Wij adviseren (1) u daarom aan om toe te werken naar het jaarlijks verkrijgen van een assurance-rapporten (ook wel TPM genoemd) van uw kritieke service organisaties en een proces in te richten om deze verklaringen na ontvangst te beoordelen.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-Omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

IT-omgeving - detailbevindingen

#	Bevinding	Impact	Bevindingen 2023
1	Risicoanalyse digitale weerbaarheid		Op dit moment vindt nog geen periodieke risicoanalyse plaats. Als gevolg hiervan bestaat het risico dat het informatiebeveiligingsbeleid en beheersingsmaatregelen na verloop van tijd of na significante wijzigingen in de organisatie niet meer passend, adequaat en doeltreffend is. We adviseren (2) u om deze analyse periodiek uit te voeren zodat de door jullie ingevoerde informatiebeleid actueel blijft. **Update 2024** Aan deze aanbeveling wordt in regionaal verband met ingang van 2025 invulling gegeven. De eerste risicoanalyse wordt in het eerste kwartaal 2025 uitgevoerd. Het opstellen van een risicoanalyse op regionaal verband kan ertoe leiden dat niet voldoende wordt ingegaan op specifieke risico's van de gemeente. Van belang bij het hanteren van deze risicoanalyse is dat wordt beoordeeld of naast de hierin onderkende (centrale) risico's, aanvullende risico's voor de gemeente Moerdijk onderkend kunnen worden. Daarnaast adviseren (3) wij u aan periodiek, risico gebaseerd en planmatig de effectiviteit van getroffen beveiligingsmaatregelen te toetsen middels dreigingsgestuurde penetratietesten en kwetsbaarhedenscans.
2	Logische toegangsbeveiliging – formalisatie autorisatiebeheer		We hebben diverse uitzonderingen geconstateerd ten aanzien van autorisatiebeheer op de applicaties in scope van de jaarrekeningcontrole. Als gevolg hiervan loopt de gemeente een verhoogd risico op ongeautoriseerde toegang tot deze applicaties en data en onderliggende. De uitzonderingen betreffen: <u>Autorisatiematrices</u> Er zijn geen door het management goedgekeurde autorisatiematrices. Hierdoor is onduidelijk of toegewezen autorisaties in lijn zijn met het beleid. Het ontbreken van een autorisatiematrix verlaagt tevens de efficiëntie en effectiviteit van een periodieke review op toegewezen autorisaties. Wij adviseren (4) u om autorisatiematrices op te stellen voor kritische systemen en hierbij extra aandacht te besteden aan accounts met uitgebreide rechten, generieke accounts en niet toegestane combinaties van toegangsrechten (functiescheiding).

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

IT-omgeving - detailbevindingen

#	Bevinding	Impact	Bevindingen 2023
2	Logische toegangsbeveiliging – formalisatie autorisatiebeheer (vervolg)		Periodieke review Er vindt geen zichtbare periodieke review plaats op uitgegeven toegangsrechten. Hierdoor loopt u een verhoogd risico op ongeautoriseerde toegang. Bijvoorbeeld doordat mutaties in het personeelsbestand niet (tijdig) zijn doorgevoerd of doordat verkeerde autorisaties zijn uitgegeven. Wij adviseren (5) u om risico gebaseerd frequenties te bepalen voor het periodiek reviewen van toegangsrechten en hiervoor een vast format te gebruiken om consistentie en kwaliteit te waarborgen. Richtlijnen voor beheer van accounts met uitgebreide rechten Wij constateren dat er geen specifieke maatregelen zijn geïmplementeerd voor het beheer van accounts met uitgebreide rechten (super users). Hierdoor loopt de organisatie het risico dat oneigenlijk gebruik van sterke rechten onopgemerkt blijven. Wij adviseren (6) u om specifieke procedures/richtlijnen op te stellen voor het beheer van accounts met sterke rechten (superusers). **Update 2024** Wij hebben de conceptversie van het regionale toegangsbeveiligingsbeleid ontvangen. Wij hebben geconstateerd dat dit beleid op onderdelen specifiek gemaakt zal moeten worden naar de gemeente Moerdijk middels een vertaling in procedures/processen. Een vervolgstap is de implementatie en uitvoering in de gebruikersorganisatie. Het belang van dit punt blijkt uit de hoge hoeveelheid (super)users binnen specifieke applicaties (o.a. LEEF en Unit4), zie bevinding #3.
3	Logische toegangsbeveiliging – ‘high privileged accounts’ in LEEF en U4F		We hebben geconstateerd dat het aantal gebruiker met uitgebreide rechten, zogenaamde ‘high privileged accounts’ (HPAs) in LEEF (14 – waarvan 10 accounts van de leverancier) en U4F (6) niet in lijn lijkt met het beleid van gemeente Moerdijk om dit aantal te beperken tot een minimaal noodzakelijk aantal. Een relatief hoog aantal HPAs verhoogt het risico op ongeautoriseerde transacties. Wij adviseren (7) gemeente Moerdijk aan om een analyse te doen op de HPAs en het aantal terug te brengen naar een minimaal noodzakelijk aantal.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Flynth

IT-omgeving - detailbevindingen

#	Bevinding	Impact	Bevindingen 2023
4	Logische toegangsbeveiliging - wachtwoordbeleid		We hebben vastgesteld dat het huidige wachtwoordbeleid niet in lijn is met actuele 'best practices'. Hiermee loopt de organisatie het risico dat informatiesystemen minder beschermd zijn, waardoor gemakkelijker oneigenlijk toegang tot informatie kan worden verkregen, waardoor financiële- en privacy schade kan ontstaan. Een voorbeeld hiervan is het ontbreken van MFA voor de ADP self-service portaal voor medewerkers. Wij hebben begrepen dat een nieuw wachtwoordbeleid in de maak is. Wij adviseren (8) u om te valideren in hoeverre dit beleid voldoet aan standaarden zoals de BIO2.0. Aanvullend adviseren (9) wij u om MFA toe te passen op applicaties die op basis van een risicobeoordeling daarvoor in aanmerking komen.
5	Continuïteit – back-up & restore		De back-up en recovery procedure wordt niet periodiek getest door een volledige restoretest uit te voeren. Door het ontbreken van een adequate periodieke restoretest is er geen zekerheid dat kritische gegevens verwerkingen tijdig hersteld kunnen worden. Wij adviseren (10) u om deze test periodiek uit te voeren. **Update 2024** Er vinden tests plaats op het gebied van back-up en recovery. Deze testen vinden eens per jaar plaats onder coördinatie van ICTWBW. Periodieke restore is onderdeel van het regionaal Incident Response & Recovery beleid. Dit beleid wordt naar verwachting medio 2025 opgeleverd. De gemeente Moerdijk dient voor zichzelf inzichtelijk te maken welke onderdelen wel en niet worden meegenomen in de back-up & restore van ICT WBW. Voor de onderdelen welke niet worden meegenomen dient de gemeente Moerdijk vast te stellen of deze worden meegenomen door de eigen back-up. Daarnaast dient beoordeeld te worden of voor deze onderdelen het back-up en restore proces lijn is met het beleid. Wij hebben begrepen dat er geen periodieke restore test wordt uitgevoerd op de eigen back-up oplossing.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Flynth

IT-omgeving - detailbevindingen

#	Bevinding	Impact	Bevindingen 2023
6	Continuïteit – disaster recovery		We hebben geconstateerd dat er geen crisisplan opgesteld is om de impact van cyberincidenten te beperken en het incident uiteindelijk te verhelpen. Hierdoor ontstaat het risico dat de informatiesystemen onvoldoende beschermd zijn tegen malware (bijv. virussen, worms, spyware, spam), Hacking, enz. We adviseren (11) u om een crisisplan op te stellen. **Update 2024** Eind 2024/begin 2025 wordt een Incident Response en Recovery plan opgeleverd. Daarnaast wordt in regionaal verband een crisisorganisatie opgericht specifiek bedoeld voor het optreden bij IT-calamiteiten.
7	Leveranciersmanagement		Gemeente Moerdijk heeft momenteel onvoldoende waarborgen geïmplementeerd om aantoonbaar grip te houden op de interne beheersing van kritieke leveranciers. Dit blijkt uit het feit dat niet voor alle kritieke leveranciers een service level agreement (SLA) is vastgesteld inclusief een proces om hierover te rapporteren. Daarnaast heeft gemeente Moerdijk geen proces geïmplementeerd voor het opvragen en beoordelen van assurance rapporten. Als gevolg hiervan heeft de gemeente geen zekerheid dat de risico's bij serviceorganisaties adequaat zijn afgedekt. Wij adviseren (12) u om voor kritieke leveranciers een SLA op te stellen en een proces in te richten om hierover te rapporteren en op toe te zien. Daarnaast adviseren (13) wij u aan om toe te werken naar het jaarlijks verkrijgen van een assurance-rapporten (ook wel TPM genoemd) van uw kritieke service organisaties en een proces in te richten om deze verklaringen na ontvangst te beoordelen.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

IT-omgeving - detailbevindingen

#	Bevinding	Impact	Bevindingen 2023
8	Project management – uniforme werkwijze		Binnen de gemeente ontbreekt een portfoliomanagementsysteem of een standaard werkwijze voor de lopende projecten. Er is wel een overzicht van de lopende projecten, maar centrale monitoring hierop ontbreekt. Hierdoor loopt de gemeente het risico op het missen van belangrijke kwaliteitswaarborgen, signalen rondom prioritering of knelpunten. In de praktijk komt het voor dat projecten niet altijd (tijdig) terechtkomen bij de betrokkenen binnen de gemeente, waardoor andere beslissingen worden genomen dan wanneer alle betrokkenen wel op voorhand meegenomen zouden zijn. Wij adviseren (14) u een gestandaardiseerde werkwijze op te stellen voor project- en portfoliomanagement, waarbij dezelfde verantwoordelijke personen betrokken zijn bij de monitoring en besluitvorming.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

6. Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2024

Flynth

6. Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

De constateringen uit onze interim-controle en externe ontwikkelingen hebben impact op uw activiteiten, uw jaarrekening 2024 en onze controle hiervan. Graag willen we uw aandacht hiervoor vragen om bij het opstellen van de jaarrekening 2024.

Aandachtspunt	Risico en aanbeveling
Planning jaarrekening-controle 2024	De controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2024 verwachten wij uit te voeren in mei 2025. Aanvullend zijn er afspraken gemaakt om werkzaamheden naar voren te halen alsmede vraagstukken vanuit de organisatie af te stemmen zodra deze zich voordoen. Het naar voren halen van werkzaamheden is van belang om zo deadlines te halen alsmede vroegtijdig bijzonderheden/ bevindingen te kunnen constateren.
Aandachtspunten opstellen jaarstukken	Gedurende het opstellen van de jaarstukken vragen wij de aandacht van de organisatie voor: • Wij gaan er vanuit dat de organisatie alvorens de gevraagde controle informatie op te leveren een kwaliteitscheck uitvoert op volledigheid alsmede navolgbaarheid van de aan te leveren informatie. • Onderdeel van de kwaliteitscheck is de checklist BBV 2024 die wij met de organisatie zullen delen. • Het is van belang dat op basis van de 'mapping' uit de financiële administratie door de VIC wordt geëvalueerd of alle financiële stromen met controlewerkzaamheden zijn afgedekt. • Op basis van de werkelijke omvang van de financiële stromen dient de VIC te evalueren of voldoende dekking is behaald op deze stromen. • De rechtmatigheidsverantwoording dient afdoende onderbouwd te zijn.
Aandachtspunten rechtmatigheids-verantwoording - Voorwaardencriterium	In het kader van het voorwaardencriterium is het van belang dat de organisatie evalueert in hoeverre rechtmatig is gehandeld ten opzichte van het normenkader. Hier is van belang bevindingen uit de VIC op een gestructureerde wijze te evalueren en op te nemen in de rechtmatigheidsverantwoording.
Aandachtspunten rechtmatigheids-verantwoording - Begrotingscriterium	Pas in april 2024 heeft de commissie BBV nadere duiding gegeven over de interpretatie van diverse onderdelen van de rechtmatigheidsverantwoording, waaronder de evaluatie van begrotingsafwijkingen. De Kadernota rechtmatigheid 2024 is inmiddels gepubliceerd. Ten aanzien van het begrotingscriterium kunnen afwijkingen die te maken hebben met afwijkingen op de baten of onderschrijdingen op de lasten als rechtmatig worden beschouwd wanneer de raad daarover tijdig, conform afspraken in de financiële verordening, is geïnformeerd. Overschrijdingen op de lasten blijven onrechtmatig, maar kunnen wel als acceptabel worden aangemerkt. *Wij hebben vastgesteld dat in de geactualiseerde financiële verordening over het aspect tijdigheid nadere afspraken met de raad worden gemaakt zodat afwijkingen op de baten of onderschrijdingen op de lasten niet tot bevindingen in de rechtmatigheidsverantwoording zullen leiden.*

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

6. Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Aandachtspunt	Risico en aanbeveling
WNT format 2024	Voor de openbaarmaking van de WNT-gegevens publiceert het ministerie van BZK jaarlijks een verantwoordingsmodel WNT. Het verantwoordingsmodel voor de openbaarmaking van de WNT-gegevens over kalenderjaar 2024 is inmiddels gepubliceerd en benaderbaar via de bijgevoegde link: https://www.topinkomens.nl/voor-wnt-instellingen/documenten/richtlijnen/2024/04/25/verantwoordingsmodel-wnt-2024 *Wij gaan er vanuit dat u kennisneemt van het geactualiseerde WNT-verantwoordingsmodel en de verantwoording in de jaarrekening 2024 hier letterlijk op te baseren.*
SiSa-verantwoording	Het nieuwe kabinet wil het aantal specifieke uitkeringen terugdringen, echter vooralsnog blijft er sprake van veel SiSa-regelingen met een toenemende complexiteit. *Wij gaan er vanuit dat u tijdig met de voorbereidingen start, bijvoorbeeld door het monitoren van de juistheid en volledigheid van de beschikkingen in de te verantwoorden regelingen (https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/), verzamelen van de onderliggende gegevens, doornemen van de invulwijzer zodra deze beschikbaar is en tijdig afstemming te zoeken met uw controleteam van Flynth bij onduidelijkheden.*
Voorziening onderhoud gebouwen	In de jaarrekening is een voorziening onderhoud gebouwen opgenomen. Aan deze voorziening ligt het in 2023 door de raad vastgestelde beheerplan over de periode 2024 – 2028 ten grondslag. In het beheerplan is klein onderhoud opgenomen. Kosten van klein onderhoud mogen (conform de notitie MVA) niet ten laste van een voorziening onderhoud gebracht. Aan deze voorzieningen (art 44 lid 1c) mogen alleen lasten groot onderhoud worden onttrokken. Voor de jaarrekening 2024 dient een analyse te worden gemaakt van het beheerplan en dient te worden vastgesteld wat de omvang is van het klein onderhoud dat in het beheerplan is opgenomen. De voorziening (in feite de dotatie) dient op basis van deze omvang van klein onderhoud te worden aangepast.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

7. Actuele ontwikkelingen

Flynth

7. Actuele ontwikkelingen

Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In de zomer van 2023 is een internetconsultatie voor de beoogde wijzigingen van het BBV doorlopen. Helaas is de formele wetswijziging nog niet afgerond, waardoor de beroepsorganisatie voor accountants (NBA) in april 2024 een audit alert heeft uitgevaardigd, zodat gemeenten en accountants het ontbreken van een sluitend wettelijk kader op een consistente wijze konden behandelen in de jaarrekeningen 2023. Naar verwachting zullen de volgende wijzigingen nog door de wetgever worden geformaliseerd:

- Formele opname van de Openbaarheidsparagraaf (was al verplicht in 2022).
- Formele inbedding van de rechtmatigheidsverantwoording en de vereisten daaromtrent.
- Inhoudelijke eisen voor de paragraaf bedrijfsvoering mbt rechtmatigheidsverantwoording.

Wijziging Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO)

In de zomer van 2023 is een internetconsultatie voor de beoogde wijzigingen van het BADO doorlopen. Naar verwachting zullen de volgende wijzigingen, met ingang van het boekjaar 2025 worden geformaliseerd:

- Verhoging maximale toegestane goedkeuringstoleranties naar 2% van te totale lasten (zonder reservemutaties) met betrekking tot de getrouwheid.
- Vervallen van de afzonderlijke weging voor fouten en onzekerheden. Tot op heden kan een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening worden verstrekt als de fouten in totaal onder de 1% en de onzekerheden in totaal onder de 3% van de totale lasten van de gemeente blijven. Vanaf 2025 zal het totaal aan fouten en onzekerheden voor de getrouwheid bij elkaar worden opgeteld. Het totaal aan fouten en onzekerheden wordt vervolgens afgezet tegen de goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten van de gemeente. Op basis van de geconstateerde fouten en onzekerheden bij de gemeente in de afgelopen jaren verwachten wij dat de impact van deze wijziging voor uw organisatie regeling beperkt is.

Zowel het BBV als het BADO zijn voorgelegd aan de Raad van State en het advies hierop is 11 november 2024 gepubliceerd. De raad van state adviseert de aandachtpunten van de Algemene Rekenkamer nog te verwerken en de verhouding tussen vereisten voor het Rijk en gemeente te verduidelijken. Het advies van de Raad van State is de toelichting aan te passen en zo nodig het ontwerpbesluit. De verwachting blijft wel dat de wijzigingen met ingang van boekjaar 2025 in werking zullen treden. Voor de controle van het boekjaar 2024 zullen wij daarom, conform voorgaand jaar, een materialiteit gebaseerd op 1% van de totale lasten van uw gemeente hanteren. Wij zullen u informeren zodra de wetgever verdere stappen zet op dit gebied.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

7. Actuele ontwikkelingen

Geactualiseerde BBV-notitie Grondbeleid
Het nieuwe grondbeleid is een actualisatie van de notitie grondbeleid uit 2019. Vanwege de invoering van de Omgevingswet is een actualisatie noodzakelijk. Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025. Toepassing met ingang van de jaarrekening 2024 is toegestaan. Voor de tussenliggende periode is de notitie uit 2019 leidend aangevuld met het addendum uit december 2022 inzake warme gronden.

Naast aanpassingen in terminologie vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving heeft de invoering van de Omgevingswet met name gevolgen voor de verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid.

Geactualiseerde BBV-notitie Rente
In de Notitie rente 2023 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en ligt het voor de hand de rente-omslag ook te gebruiken voor de rente aan de grondexploitaties. In het publiekrechtelijke kostenverhaal bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening wel een ander rentepercentage worden gehanteerd. Bij kostenverhaal op basis van een overeenkomst kunnen uiteraard ook afspraken worden gemaakt over het verrekenen van rente. De hoogte van het rentepercentage is dan onderdeel van de afspraken in de overeenkomst en kan afwijken van de omslagrente.

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2025. Eerdere toepassing bij de begroting 2024 is toegestaan. Met het verschijnen van deze notitie wordt de eerdere versie (gepubliceerd in 2017) buiten werking gesteld.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

7. Actuele ontwikkelingen

Geactualiseerde BBV-notitie Overhead
De commissie BBV heeft in de notitie Overhead 2023 de regelgeving met betrekking tot de toerekening van Overhead geactualiseerd, verduidelijkt en samengevoegd in één notitie. In de nieuwe notitie is vooral de definitie van Overhead aangepast. Deze luidt als volgt: *“het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”*. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. De nieuwe definitie zorgt ervoor dat duidelijker kan worden vastgesteld welke lasten direct toegerekend kunnen worden aan bepaalde taakvelden. De belangrijkste uitspraken en aanbevelingen zijn als volgt:

- Stellige uitspraak: voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.
- Aanbevelingen: de commissie adviseert (15) om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een nota overhead aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze nota neemt de gemeente keuzes op ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead.

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2025. Met het verschijnen van deze notitie wordt de eerdere versie buiten werking gesteld.

Eigen bijdrage opvang Oekraïners
Volwassen ontheemden uit de Oekraïne met een baan of eigen inkomsten moeten op grond van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) vanaf 1 juli 2024 meebetalen aan hun opvang in een gemeente. Hierbij is sprake van een implementatieperiode van maximaal zes maanden, uiterlijk per
1 januari 2025 moeten de eigen bijdragen derhalve worden geïnd.

Het is van belang dat gemeenten zich goed voorbereiden op de wijzigingen van de RooO, onder andere door procedures in te richten om te controleren of ontheemden inkomsten hebben en de communicatie van de nieuwe regels vorm te geven.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

7. Actuele ontwikkelingen

NIS 2
De nieuwe Europese Network and Information Security richtlijn (NIS2) richtlijn en de Critical Entities Resilience richtlijn (CER) worden binnenkort van kracht en hebben als doel om de fysieke, digitale en economische weerbaarheid te versterken tegen toenemende dreigingen. Omzetting naar Nederlandse wetgeving zal plaatsvinden middels de Cyberbeveiligingswet (Cbw). De verwachting is dat de Cyberbeveiligingswet medio 2025 in werking zal treden, waarmee de door de EU gestelde deadline voor de implementatie in de nationale wetgeving wordt overschreden.

De NIS2 introduceert strenge(re) eisen op het gebied van cyber- en informatiebeveiliging voor de organisaties die onder de nieuwe wet als essentiële of belangrijke entiteit worden aangewezen. Volgens de NIS2-regelgeving kan uw organisatie als een NIS2 essentiële entiteit / belangrijke entiteit worden aangemerkt. Het moeten voldoen aan NIS2 is niet op basis van aanwijzing, maar volgt automatisch. Het niet voldoen aan de NIS2-regelgeving kan significante boetes tot gevolg hebben in de vorm van geldboetes als ook eventuele persoonlijke aansprakelijkheid van het college.

Belangrijke nieuwe eisen zijn:

- Verplichting tot uitvoeren risicobeoordeling en nemen van passende maatregelen om risico's te mitigeren.
- Verplichting tot het melden van incidenten binnen 24 uur; en
- Verplichting tot het registreren in een Europees register.

Privacy audit Wpg voor boa's
Op 3 september jl. heeft de NOREA een nieuwe handreiking gepubliceerd voor de Privacy audit in het kader van de Wet politiegegevens (Wpg) voor boa's. Wij gaan er vanuit dat u kennis neemt van deze handreiking zodat u goed bent voorbereid op de komende Wpg audit.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

7. Actuele ontwikkelingen

Inhuur van externen
Op 1 mei 2006 is de Verklaring Arbeidsrelatie vervallen en vanaf dat moment is de Wet DBA van kracht geworden. Hierbij heeft de Belastingdienst in overleg modelovereenkomsten bij de inhuur van externen, direct of via bijvoorbeeld een uitzendbureau, of bemiddelingsbureau opgesteld.

Op het moment dat exact volgens deze regels wordt gewerkt, loopt de opdrachtgever geen risico, in de praktijk is dat echter over het algemeen niet zo. Een externe doet mee aan het personeelsfeest, ontvangt een kerstpakket, werkt op een laptop van de opdrachtgever, werkt er al jaren 4 dagen per week etc. De modelovereenkomsten voor vrije vervanging zijn bijvoorbeeld per 1 januari 2024 vervallen waar niet altijd op wordt gelet.

Tot en met 2024 geldt er vanuit de Belastingdienst nog het handhavingsmoratorium, maar dat vervalt per 1 januari 2025. Dit houdt in dat de Belastingdienst dan kan gaan naheffen, niet terug naar het verleden, maar wel vanaf dat moment. Op dit moment wordt er ook gecontroleerd door de Belastingdienst, zij hebben hiervoor extra personeel aangenomen en bij deze controles wordt vaak geconstateerd dat er geen sprake is van een externe, maar gewoon van een werknemer. Dit bijvoorbeeld omdat iemand via zijn eigen B.V. wordt ingehuurd tijdens ziek en piekdiensten. Voor uw organisatie is het derhalve van belang om in 2024 aandacht te hebben voor het proces van de inhuur van externen en ervoor zorg te dragen dat de onderliggende overeenkomsten voldoen aan de vereisten van de Belastingdienst.

Registratieplicht CO2
Werkgevers met meer dan 100 werknemers zijn met ingang van 1 juli 2024 verplicht om alle kilometers die werknemers afleggen voor zakelijk- en woon-werkverkeer aan te leveren in een CO2-registratie bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Hierbij moet het aantal kilometers, aard van de rit, type vervoersmiddel en brandstofsoort worden geregistreerd. De cijfers over 2024 moeten uiterlijk op 1 juli 2025 bij de RVO zijn ingediend.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

7. Actuele ontwikkelingen

Duurzaamheid – ESG
In een tijdperk waarin duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan, wordt de noodzaak voor duurzaamheidsverslaggeving in de publieke sector steeds urgenter. Organisaties in de publieke sector hebben een intrinsieke verantwoordelijkheid om transparantie te bieden over hun impact op mens en milieu. Het opstellen en delen van een duurzaamheidsverslag is niet langer een optionele praktijk, maar eerder een essentiële stap naar het opbouwen van vertrouwen, het voldoen aan verwachtingen van belanghebbenden en het stimuleren van positieve verandering.

Duurzaamheidsverslaggeving is momenteel geen wettelijke vereiste voor organisaties in de publieke sector, maar het belang ervan wordt steeds groter. De samenleving hecht veel waarde aan duurzaamheid en verslaggeving hierover. Vanaf het boekjaar 2024 zullen beursgenoteerde bedrijven zich conformeren aan de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) als leidende richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

Duurzaamheidsonderwerpen worden volgens de laatste standaarden gecategoriseerd in Environmental, Social en Governance, ofwel ESG. Dit gaat dus verder dan alleen klimaat gerelateerde aspecten. In de ESRS is een nuttig kader opgenomen van thema's die relateren aan ESG. Het is echter geen allesomvattend model, aangezien er voor organisaties mogelijk relevante thema's zijn die niet zijn opgenomen, en omgekeerd. Het kader en de thema's zoals opgenomen in de ESRS kan ook de publieke sector ondersteunen bij verantwoordingsprocessen.

Voor publieke organisaties die geen onderneming voeren (zijnde een grote B.V. of N.V.) is de CSRD momenteel niet van toepassing. Het is nog niet duidelijk of andere Nederlandse rechtspersonen, waaronder die in de publieke sector, in de toekomst mogelijk verplicht zullen worden om een duurzaamheidsverslag op te stellen. Mogelijk kunt u wel worden benaderd door een CSRD plichtige onderneming die u vragen stelt over uw duurzaamheidsbeleid en doelstellingen.

Gezien de kerntaak van de publieke sector om duurzame meerwaarde voor de samenleving te creëren, ligt het voor de hand dat de sector bekend is met het rapporteren van toegevoegde waarde in het jaarverslag. Het toevoegen van duurzaamheidsinformatie zou dan ook een logische stap zijn. De publieke sector kan hierbij leren van (beursgenoteerde) bedrijven om op die manier meer maatschappelijke waarde te genereren.

Indien u meer informatie wenst over dit onderwerp, verzoeken wij u dit aan te vragen bij uw bekende contactpersonen bij Flynth.

Introductie
Samenvatting
Algeheel beeld interne beheersing
Bevindingen interim-controle
IT-omgeving
Aandachtspunten jaarrekening controle
Actuele ontwikkelingen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring
Deze managementletter is alleen bestemd voor het college van gemeente Moerdijk en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het management behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

Flynth